

Przemyśl pod sowiecką okupacją. Wspomnienia z lat 1939-1941

Jan Smółka, *Przemyśl pod sowiecką okupacją. Wspomnienia z lat 1939-1941*, Przemyśl 2017, miękka oprawa, ss. 125, ISBN 978-83-61329-20-6

Cena 20,00 zł

Z uwagi na bardzo niewygodną dla komunistycznych władz polskich treść Wspomnień, opisujących przecież okres okupacji sowieckiej Przemyśla, rękopis był ukrywany przez cały okres istnienia PRL w obawie przed konfiskatą przez Służbę Bezpieczeństwa (...)

Wspomnienia koncentrują się na opisie wydarzeń, które miały miejsce w siedzibie TPN, ale zawierają także wiele cennych informacji o życiu w okupowanym przez Sowietów Przemyślu. Mylny byłby zatem pogląd mówiący o tym, że ograniczają się one do opisu działalności jednej z wielu instytucji kulturalnych powiatowego miasteczka w okresie II wojny światowej. Ówczesna sytuacja geopolityczna sprawiła bowiem, że Przemyśl stał się miastem granicznym, podzielonym - podobnie jak cała II Rzeczpospolita - na dwie strefy okupacyjne, niemiecką i sowiecką. Również samo Towarzystwo należało do najważniejszych instytucji kulturalnych w mieście i w regionie (...) Rękopis Smółki zawiera wiele cennego materiału dotyczącego życia kulturalnego w „sowieckim” Przemyślu, w tym losów polskiego dziedzictwa kulturowego (...)

W tekście Smółki znalazło się wiele cennych spostrzeżeń dotyczących realiów życia w warunkach sowieckiej okupacji, w tym charakterystyki osobowe ówczesnych urzędników i opis ich specyficznych obyczajów i zachowań. Autor porusza też problem stosunków narodowościowych polsko-ukraińsko-żydowskich (...) Smółka opisuje też zagadnienia związane z problemem postaw Polaków wobec komunizmu i okupanta sowieckiego. Było to zjawisko ważne - nie tylko w okresie pierwszej okupacji sowieckiej, ale także po roku 1944 - podzieliło bowiem zarówno społeczeństwo polskie, jak i poszczególne rodziny (...)

(ze Wstępu)